

فلسفه و تاریخچه ذبح قربانی؛ هر عملی که در آن تقرب باشد، قربانی است

قربانی یک عبادت مالی و از شعائر اسلام است و در مقابل دیگر عبادت های مالی ویژگیهای خاصی در بر دارد، با توجه به

...

خبرگزاری مهر- گروه دین و اندیشه: قربانی یک عبادت مالی و از شعائر اسلام است و در مقابل دیگر عبادت های مالی ویژگیهای خاصی در بر دارد، با توجه به آن ویژگیهای قربانی بین عبادت های دیگر جایگاه و اهمیت متمایزی را دارد. قربانی هم فلسفه عبادی و عرفانی دارد و هم فلسفه سیاسی و اقتصادی بر آن قابل ترسیم است. نخستین حکمت روشن قربانی که در قرآن به آن اشاره شد، بالاترین مراتب تقوی است. در آیه 37 از سوره حج می‌خوانیم که: «لَنْ يَنَالَ اللَّهُ لُحُومَهَا وَلَا دُمَاءَهَا وَلَكِنْ يَنَالُهُ التَّقْوَى».

یعنی خون و گوشت قربانی که جزء مناسک منی است به خدا نمی‌رسد، بلکه روح عمل است که تقرب‌آور است و تقوای این کار به خدا می‌رسد. عمل قربانی کردن در واقع یک حکم دارد یک حکمت. حکم آن، کشتن یک گوسفند و حکمت آن با تقوا بالا رفتن.

هر عملی که در آن تقرب باشد، قربانی است. این تقوا نه تنها به طرف خدا صاعد می‌شود بلکه به خدا می‌رسد و چون تقوی، وصف نفسانی روح انسان متقی است که جدای از جان انسان نیست، اگر تقوی به خدا برسد، انسان متقی نیز به خدا می‌رسد.

تقوی مراتبی دارد و قربانی می‌تواند اشاره به بالاترین مراتب تقوی باشد. یک مرتبه از تقوی اجتناب از گناهان است، مرحله بالاتر، اجتناب از مطلق کارهای ناپسند چه گناه و چه مکروه است؛ و بالاترین مرتبه‌اش نیز این است که در دل انسان جز محبت و عشق به خدا و ارزش‌های دینی چیز دیگری نباشد که «دل حرم خداست».

قربانی هم فلسفه عبادی و عرفانی دارد و هم فلسفه سیاسی و اقتصادی بر آن قابل ترسیم است. نخستین حکمت روشن قربانی که در قرآن به آن اشاره شد، بالاترین مراتب تقوی است. در آیه 37 از سوره حج می‌خوانیم که: «لَنْ يَنَالَ اللَّهُ لُحُومَهَا وَلَا دُمَاءَهَا وَلَكِنْ يَنَالُهُ التَّقْوَى».

یعنی خون و گوشت قربانی که جزء مناسک منی است به خدا نمی‌رسد، بلکه روح عمل است که تقرب‌آور است و تقوای این کار به خدا می‌رسد. عمل قربانی کردن در واقع یک حکم دارد یک حکمت. حکم آن، کشتن یک گوسفند و حکمت آن با تقوا بالا رفتن.

هر عملی که در آن تقرب باشد، قربانی است. این تقوا نه تنها به طرف خدا صاعد می‌شود بلکه به خدا می‌رسد و چون تقوی، وصف نفسانی روح انسان متقی است که جدای از جان انسان نیست، اگر تقوی به خدا برسد، انسان متقی نیز به خدا می‌رسد.

تقوی مراتبی دارد و قربانی می‌تواند اشاره به بالاترین مراتب تقوی باشد. یک مرتبه از تقوی اجتناب از گناهان است، مرحله بالاتر، اجتناب از مطلق کارهای ناپسند چه گناه و چه مکروه است؛ و بالاترین مرتبه‌اش نیز این است که در دل انسان جز محبت و عشق به خدا و ارزش‌های دینی چیز دیگری نباشد که «دل حرم خداست».

مفهوم شناسی قربانی

از نظر معنای لغوی «قربانی» از لفظ «قربان» مأخوذ است، هر آن چیزی که ذریعه و وسیله تقرب و نزدیکی الله تعالی باشد آن را «قربانی» می‌گویند، آن چیز خواه ذبح حیوان باشد یا دیگر صدقات.

از علماء هر نیکی و عمل خیر را که باعث قرب و رحمت الهی باشد «قربانی» می‌نامند.

البته در عرف عام به آن حیوان مخصوص «قربانی» گفته می‌شود که به خاطر رضای الله در روزهای معین عید الاضحی- عید قربان- مسلمانان آن را ذبح می‌کنند و کلمه قربانی از لفظ قربان گرفته شده و چندین بار در قرآن مجید آمده است، در اکثر

مواقع مراد از آن «حيوان مذبحه» است.

تاريخچه ذبح قرباني

ذبح قرباني جهت تقرب پروردگار از زمان ابو البشر حضرت آدم عليه السلام شروع شد، وقتي كه دو فرزندش هابيل قوچي و قابيل مقداري گندم را به عنوان قرباني به بارگاه خداوندي تقديم نمودند. به دستور و روال آن زمان آتشي از آسمان آمده، قرباني هابيل را سوخت، كه اين علامت قبوليت بود و قرباني قابيل به حال خود باقي ماند.

در قرآن مجيد اين واقعه تاريخي چنين آمده است:

«اذ قربا قربانا فتقبل من احدهما و لم تقبل من الآخر» وقتي كه (هابيل و قابيل، پسران آدم) قرباني تقديم كردند از يكي (يعني هابيل) پذيرفته شد و از ديگري (قابيل) پذيرفته نشد. (مائده ۲۷)

بعد از آن اين عمل در تمام اديان سماوي به عنوان يك عبادت و ذريعه قرب و در مناسبات و مواقع خاص به عنوان يك دستور و آيين جاي ماند. اينجاست كه مي بينم تمام ملتها اعم از پيروان اديان سماوي و غير سماوي با ذبح حيوان يا صدقه دادن پول و كالا به بارگاه خداوندي يا معبود هاي باطل خويش تقرب مي جويند.

قرباني به عنوان شعار دين و آيين و مشروعيت آن به زمان حضرت آدم عليه اسلام بر مي گردد اما وقتي كه واقعه بي نظير و شگفت انگيز، ابر مرد تاريخ حضرت ابراهيم عليه السلام پيش آمد، كه در آن واقعه تاريخي بي مثال، ايشان براي ذبح و قربان كردن يكتا فرزند برونمزش حضرت اسماعيل عليه السلام اقدام فرمودند و پس از پيروز و نامدار شدن حضرت ابراهيم در آن آزمائش سخت و تاريخي، قرباني جايگاه و اهميت ويژه اي را در اديان سماوي كسب كرد، چرا كه شخصيت حضرت ابراهيم عليه السلام براي تمام اهل اديان سماوي يهوديان، مسيحيان و اهل اسلام مورد قبول و قابل احترام است، و آن داستان تكان دهنده و شگفت انگيز (قرباني پدرارجمند، فرزند دلبنده) در سوره صافات قرآن مجيد آمده است و كتاب مقدس نيز آن را تثبيت مي كند.